

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՈՒ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«13» 04 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 0 0 7 3 - 2 1

Ձեռնարկողը՝

«Վեսպր Մենեջմենտ» ՍՊԸ

ք.Վեդի, Պուշկինի 4

Գործունեությունը՝ Վեդիի աղբավայրի վերակառուցման, կոշտ
կենցաղային թափոնների տեսակավորման/վերամշակման
և բանեցված կապարաթթվային մարտկոցների ընդունման
գործարանի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
գնահատման հաշվեքվություն
Արարարի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պաշտոնակատար՝

Գ. Գևորգյան

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 0 073-21

<13> 04 2021թ.

Վեդիի աղբավայրի վերակառուցման, կոշտ կենցաղային թափոնների փոխակալորման/վերամշակման և բանեցված կապարաթթվային մարտկոցների ընդունման գործարանի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Ներածական մաս.

Ձեռնարկող՝

«Վեստ Մենեջմենտ» ՍՊԸ

Փաստաթղթի տեսակը՝

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության

գնահատման հաշվետվություն /ՇՄԱԳ/

Տեղադրման վայրը՝

Արարատի մարզի Վեդի քաղաք և 19 բնակավայրեր

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի, 4-րդ մասի, 6-րդ կետի ա. և բ. ենթակետերի՝ Արարատի մարզի Վեդիի աղբավայրի վերակառուցումը, կոշտ կենցաղային թափոնների տեսակալորումը/վերամշակումը և բանեցված կապարաթթվային մարտկոցների ընդունումը դասակարգվում է որպես «Ա» կատեգորիայի գործունեության տեսակ:

Թափոնների կառավարման հետ կապված ներկայիս մոտեցումը հանգեցնում է շրջակա տարածքներ աղբի տարածմանը և ապօրինի աղբահանությանը: Ծրագրի իրականացման տարածքում կոշտ կենցաղային թափոնները /ԿԿԹ/ ներկայումս տեղակայվում են Վեդիի աղբավայրում և հարակից աղբանոցներում, իսկ աղբահավաքումն իրականացվում է համայնքները սպասարկող ընկերությունների կողմից: Կոնտեյներների պակասի պատճառով աղբը կուտակվում է փոքր աղբանոցներում և տարածվում է հողատարածքներով մեկ /որոշ աղբանոցներում աղբը հաճախ այրվում է, ինչը առաջացնում է տեսողական տհաճություն, հոտ և բացասական ազդեցություն է թողնում հարակից տարածքների և բնակչության վրա: Արարատի մարզի Վեդիի աղբավայրի կառուցման և շահագործման սույն ծրագիրը մշակված է տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության «Աղբահանության համակարգի ռազմավարության» պահանջներով և միտված է Արարատի մարզի Վեդիի աղբավայրի կառուցման և համայնքների աղբահանության խնդրի կարգավորմանը: «Վեստ Մենեջմենտ» ՍՊԸ-ն /այսուհետ՝ Ընկերություն/ հուշագիր է ստորագրել «Գյուղական համայնքների կայուն զարգացում» ՀԿ-ի /այսուհետ՝ ՀԿ/ հետ:

որով նախատեսվում է ժամանակակից պահանջներին համապատասխան վերակառուցել Վեդիի աղբավայրը՝ կառուցելով Վեդի քաղաքում 50.000տ/տարեկան հզորությամբ կոշտ կենցաղային թափոնների տեսակավորման/վերամշակման գործարան: Աղբավայրերում թափոնների պատշաճ տեղադրումը՝ թափոնների կառավարման ժամանակակից և շրջակա միջավայրի համար անվտանգ համակարգի կարևոր և անբաժանելի մասն է: Ընկերության կողմից ԿԿԹ տեսակավորման/վերամշակման գործարանում նախատեսվում է կազմակերպել նաև բանեցված կապարաթթվային մարտկոցների /այսուհետ՝ մարտկոցներ/ ընդունում պահեստավորում և մասնակի վերամշակում /ինչը ներառում է կապարաթթվային մարտկոցներից դատարկված էլեկտրոլիտի լուծույթի չեզոքացումը/ և վաճառք:

Նկարագրական մաս. «Վեստ Մենեջմենտ» ՍՊ ընկերությունը զբաղվում է Արարատի մարզի բնակավայրերի և իրավաբանական անձանց կոշտ կենցաղային, շինարարական և խոշոր եզրաչափի թափոնների հավաքման, տեղափոխման և Վեդիի աղբավայրում տեղադրման ծառայությունների մատուցմամբ: Ընկերության կողմից սույն ծրագրով նախատեսված՝ կոշտ կենցաղային թափոնների գործածությունը, հավաքումը /աղբահանությունը/, փոխադրումը, պահումը, օգտագործումը, մշակումը, օգտահանումը, թաղումը նախատեսված է կազմակերպել Արարատի մարզի Վեդի քաղաքի և հարակից 19 բնակավայրերի տարածքում՝ հատուկ օբյեկտների միջոցով: Նշված գործունեություններն իրականացնելու համար, նախատեսվում է ժամանակակից պահանջներին համապատասխան վերակառուցել Վեդի քաղաքի գոյություն ունեցող սանիտարական աղբավայրը և Վեդի քաղաքի Շրջանցող փ. 7/1 հասցեում գտնվող թափոնների վերամշակման/տեսակավորման գործարանը, որը ներկայումս գտնվում է ավարտական փուլում: Հեռանկարում ընկերությունը նպատակ ունի թափոնների այրման միջոցով արտադրել էլեկտրաէներգիա ու ջերմատներում աճեցնել գյուղատնտեսական կուլտուրաներ:

Վեդիի սանիտարական աղբավայրի համար հայցվող տարածքը գտնվում է Վեդի քաղաքից հյուսիս-արևմուտք՝ բնակելի տարածքի սահմանագծից 1,4 կմ հեռավորության վրա: Աղբավայրի աղբոտված մակերեսը կազմում է մոտավորապես 5,9 հա, աղբավայր տանող ճանապարհի երկայնքով առկա են աղբակույտեր:

Վեդիի թափոնների տեսակավորման/վերամշակման գործարանը գտնվում է Վեդի քաղաքից հյուսիս-արևելք, բնակելի սահմանագծից 500 մ հեռավորության վրա՝ քաղաքի արդյունաբերական գոտում:

Աղբավայրի համար նախատեսվում է օգտագործել գոյություն ունեցող աղբավայրի տարածքը, որտեղ առկա է աղբի կուտակումներ, շինություններ, ենթակառուցվածք: Երկու տեղանքներում էլ բացակայում են բերրի հողաշերտը:

Կենցաղային կոշտ թափոնները հավաքվում են Վեդի քաղաքում և հարակից 19 բնակավայրերում /որտեղ կազմակերպվում է աղբահանություն/, որտեղից պետք է տեղափոխվեն Շրջանցող փ.7/1 հասցեում գտնվող թափոնների տեսակավորման գործարան, ուր կատարվում է թափոնների կշռում, հաշվառում, տեսակավորում՝ առանձնացնելով թափոնների այն բաղադրիչները, որոնք կարող են օգտագործվել որպես երկրորդային հումք /փայտանյութ, մետաղներ, թուղթ ստվարաթուղթ, պլաստիկ, ապակի և այլն/: Թափոնների տեսակավորումից առաջացած երկրորդային հումքը մամլվում է բրիկետավորում և պահեստավորվում է, ապա իրացվում է շուկայում գործող համապատասխան կազմակերպություններին: Թափոնների մնացորդային քանակները նախատեսվում է տեղափոխել Վեդի քաղաքի աղբավայր՝ թաղելու և հետագայում

- կառուցել մետաղական թեթև կոնստրուկցիաներով արտադրական շինություն՝ մետաղական կանգնակներով, կապերով և ֆերմայով 17,4x25,4 առանցքային չափերով,
- շինության դիմային մասում նախատեսել գրասենյակային տարածք՝ 12.4x7.4 առանցքային չափերով,
- շինության տանիքի ջրահեռացումը կազմակերպել միաթեք՝ դեպի փողոցի հատված:

Գործարանը կազմված կլինի արտադրական մասնաշենքից, գրասենյակային տարածքից, մաքրման կայանից, ավտոմեքենաների լվացման կետից, ավտոմեքենաների կայանատեղից, պահակակետից, ենթակառուցվածքներից: Նախագծված կառույցները ապահովված կլինեն աշխատակազմի անվտանգության ապահովման և կենցաղային կարիքների ապահովման միջոցառումներով:

Թափոնների տեսակավորման/վերամշակման գործարանի ենթակառուցվածքները և ինժեներական կահավորումը կներառեն՝

- կենցաղային տաք և սառը ջրամատակարարում և ջրահեռացում,
- տեխնիկական և ոռոգման նպատակով ջրամատակարարում և կոյուղի
- օդափոխություն, բնական և արհեստական լուսավորություն՝ կենցաղային և արտադրական բոլոր մասնաշենքերում, գիշերային լուսավորություն գործարանի տարածքներում,
- մթնոլորտային տեղումներից առաջացող հոսքերի/սելավաջրերի/ ջրահեռացում,
- էլեկտրամատակարարման համակարգ կենցաղային և արտադրական կարիքների համար,
- անվտանգության համակարգեր /արտաքին ցանկապատ, ել ու մուտի դարպասներ, պահակակետեր և այլն/,
- ներգործարանային ճանապարհների և ավտոկայանատեղիի կառուցում կոշտ ծածկով,

- տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում:

Առաջին հարկում տեղադրվում են աշխատակազմի կենցաղային սենյակը, ցնցուղարանները, զուգարանները և տեսակավորված աղբի վեց կուտակիչ բաժանմունքները, ինչպես նաև հարթակը, որտեղ բեռնատարի թափք է բարձվում գլանաձև թռթռիչից և տեսակավորման փոխադրիչից եկող թափոնների մնացորդները: Ընդհանուր սրահում կատարվելու է տեսակավորված թափոնի մամլում, բրիկետավորում և պահեստավորում, ինչպես նաև բրիկետների բարձում առաջման նպատակով:

Վեդիի քաղաքային աղբավայրը ներկայում չի համապատասխանում բնապահպանական, հիգիենիկ և սանիտարական նորմաներին, չունի ցանկապատ և սահմանազատված չէ, ինչի արդյունքում աղբավայրից դուրս, ճանապարհի եզրերին առաջացել են աղբակույտեր: Աղբավայրում բացակայում է սպասարկող աշխատակազմի համար համապատասխան հիգիենիկ և կենցաղային պայմաններն ապահովող կառույցները, չկան աղբատար մեքենաների լվացման ու աղտահանման հնարավորություններ: Աղբավայրի տարածքում բացակայում են՝ աղբյուրների ելքեր, ջրային օբյեկտներ, ստորերկրյա ջրերի հորիզոններ, սողքային երևույթների, սելավների ու հեղեղելումների վտանգը: Տարածքը բնության հատուկ պահպանվող տարածքներից գտնվում է զգալի հեռավորության վրա, ծառաթփային բուսականությունը բացակայում է:

Ընկերության կողմից նախատեսվող ժամանակակից սանիտարական և բնապահպանական նպատակներին համապատասխանող աղբավայրը կներառի՝

- ցանկապատ, մուտքի ու ելքի դարպասներ, ցուցատախտակներ,

- լիրաթմբեր, որոնցով կքողարկվի աղբավայրը հարակից տարածքներից և կունենա վիզուալ դրական նշանակություն /լիրաթմբերի ու ցանկապատի միջև տարածությունը նախատեսվում է կանաչապատել խոտածածկ տարածքներով և ծառաթփուտային բուսականությամբ/,

- առբերող և ներքին ճանապարհներ, որոնք կարող են լինել հիմնական և ժամանակավոր,

- էլեկտրական ենթակայան և ներքին էներգետիկ ցանց, որը սպասարկում է վարչական և արտադրական շենքերի, անվտանգության համակարգի և արտաքին լուսավորության էներգետիկ կարիքները,

- աղբի առաջնային զննման հարթակ, որտեղ կատարվում է կշռում,

- աղբավայրի կառավարման վարչական շենք՝ աղբավայրի աշխատակիցների կենցաղային կարիքները ապահովող օբյեկտներով,

- վառելիքի պահեստ և տեխնիկատրանսպորտային միջոցների տեխնիկական սպասարկման կայան և կայանատեղի,

- կարանտինի գոտի, որտեղ կատարվում է աղբի հիմնական զննումը, առանձնացվում է վնասակար և վտանգավոր թափոնները՝ մինչև նրանց թաղման մասին որոշում կայացնելը,

- աղբատար ավտոմեքենաների անիվների և աղբի կոնտեյներների լվացման կետ,

- աղբավայրի ցամաքուրդային ջրերի ավազան, որի դիրքն ընտրվում է աղբավայրի տեղանքի ռելիեֆով պայմանավորված՝ տեղանքի ցածրադիր կետում,

- աղբավայրի գազահավաքման և գազի այրման կայան և էներգետիկ համակարգ:

Աղբավայրի ԿԿԹ-ի թաղման համար հատկացված տեղանքը բաժանվում է մի քանի տեղակայման հատվածների (բջիջներ), որոնց տեղադիրքը որոշվում տեղանքի ռելիեֆով պայմանավորված: ԿԿԹ-ի թաղումից առաջ նախապատրաստվում է տեղակայման հատվածը, որի համար կատարվում է անհրաժեշտ հողաշինական աշխատանքներ, հատակը ջրամեկուսացվում է կավի շերտով և ջրակայուն, դիմացկուն թաղանթներով, անցկացվում է ցամաքուրդային ջրերի դուրս բերման խողովակաշարերը: Բջիջներում ընդունվում են թափոնները և ամրացվում /տոփանվում, խտացվում/, որից հետո թափոնները ծածկվում են ծածկանյութով /ծածկանյութ կարող է լինել պոտենցիալ բերրի հողաշերտը, իներտ ապարները և գրունտը/: Օրվա վերջում տոփանված աղբը հնարավորինս պետք է ծածկվի: Երբ բջիջը լցվում է և թափոնների լիցքի մակարդակը հասնում է հաշվարկայինին, այն վերջնականապես ծածկվում է մի քանի շերտով /կավի շերտ, գետսինթետիկ թաղանթ, դրենաժային շերտ, վերջնական ծածկ գրունտով և բերրի հողաշերտ/: Վերջնական ծածկող շերտի միջոցով կապապահովվի բուսածածկի կայուն աճ, որով կկանխարգելվի մթնոլորտային ջրերի մուտքը թափոնների հաստաշերտ, կամ աղբավայրի գազերի ելքը դեպի մթնոլորտ: Բջջի ամբողջական լցվելուց հետո թափոնների հաստաշերտի մեջ նախատեսված է տեղադրել քիմիական կայուն նյութերից պատրաստված գազահավաքման համակարգ /հորանային խողովակներ, գազահավաք կոլեկտոր և գազատար խողովակաշարեր/: Աղբավայրի բջիջներում աշխատանքները կիրականացվեն միաժամանակ, մի բջիջում հնարավոր է հատակի նախապատրաստում, մյուսում՝ թափոնի ընդունում, մեկ այլ բջիջում վերջնական ծածկման աշխատանքներ: Աղբավայրի շուրջ նախատեսված են խրամներ /առուներ/ հարակից բարձրադիր տարածքների մթնոլորտային տեղումների ջրերի /սելավների/ մուտքը աղբավայր կանխելու նպատակով:

Ընկերության կողմից սույն ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է նաև կատարել մարտկոցների ընդունում և մասնակի վերամշակում /գործածված

/գտվածք/, որն առաջանում է աղբում պարունակվող օրգանական միացությունների քիմիական վերափոխման արդյունքում: Հստակաբար շատ աղտոտված է լինում հատկապես առաջին փուլում: Հստակաբար հավաքման համար աղբավայրի ցածրադիր մասում նախատեսվում է կառուցել ավազան, որի հատակը և պատերը կլինեն ծածկված կավային շերտով և ջրանթափանց մեմբրանով: Այս ավազանում կհավաքվեն նաև աղբավայրի տարածք թափվող անձրևաջրերը: Ավազանի ամբողջ ջրաքանակը կօգտագործվի ջրցանի և աղբավայրի խոնավացման համար, ինչը նախատեսված է աղբի չորացումը և ինքնաբռնկումը կանխելու նպատակով: Կուտակվող ջրի ծավալը պայմանավորված կլինի գտվածքի ծավալներով:

Գործարանի համար ջրամատակարարման աղբյուր է հանդիսանում «ՎԵՈՒԼԻԱ ԶՈՒՐ» ՓԲԸ Արարատի մասնաճյուղի խմելու-տնտեսական ջրամատակարարման ցանցը: Աղբի գործարանի շահագործման ժամանակ ջուրը նախատեսված է օգտագործել պահեստում աշխատողների խմելու-տնտեսական կարիքների համար: Շենքում աշխատողների կենցաղային կարիքների և սանիտարական պայմանների ապահովման համար նախատեսված է ցնցուղարան, զուգարան և ճաշարան: Զրի ընդհանուր ծախսը խմելու և տնտեսակենցաղային կարիքների համար ընդհանուր հաշվարկվել է 508,7մ³/տարի: Ընկերության կողմից գործարանում տեխնոլոգիական նպատակով ջուրն օգտագործվելու է էլեկտրոլիտի չեզոքացման ազդանյութերի լուծույթների պատրաստման համար, որի տարեկան ծախսը կկազմի՝ 1.2 մ³/տարի: Գործարանից Վեդի քաղաքի կոյուղու կոլեկտոր թափվող հոսքաջրերի ընդհանուր քանակը կկազմի՝ 1,4մ³/օր, կամ 458մ³/տարի:

Աղբավայրի տարածքում նախատեսվում է իրականացնել աղբատար մեքենաների անիվների և կոնտեյներների լվացում: Օրական՝ 12 պլանային երթերի և լվացվող՝ 6 հաշվարկային կոնտեյների համար հաշվարկային ջրապահանջը կկազմի՝ 780 լ/օր կամ 284.7մ³/տարի: Լվացման հոսքաջրերը ուղղվում են պարզարան, որտեղից պարզեցված ջուրը հեռացվում է աղբավայրի գտվածքի հավաքման ավազան:

Աղբավայրի շահագործման ընթացքում մթնոլորտային օդն աղտոտող արտանետումներ կարող են առաջանալ մարտկոցներից՝ էլեկտրոլիտի դատարկման և աղբի անաերոբ խմորման արդյունքում:

Թթվային մարտկոցների ընդունման արդյունքում տարեկան առավելագույնը կարող է դատարկվել 10000 լ էլեկտրոլիտ՝ 15 տոկոս կոնցենտրացիայով, ընդհանուր՝ 1500 կգ: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ լուծույթը նոսր է և բոլոր գործողությունները տեղի են ունենալու փակ շինության մեջ, ծծմբական թթվի առավելագույն արտանետումը կարող է կազմել 1 %, ետևաբար ծծմբական թթվի առավելագույն տարեկան արտանետումը կարող է կազմել՝ 15.0 կգ/տարի:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 22.04.1999 թիվ 259 որոշման պետական հաշվառման ենթակա են «այն կազմակերպությունները, որոնք ունեն մթնոլորտային արտանետումների անշարժ աղբյուրներ, և նրանց նախագծային առավելագույն արտանետումները բավարարում են հետևյալ պայմանը՝ ՕՊՈ տարեկան /օդի պահանջվող օգտագործում/>200 մլն/տարի»: Ծծմբական թթվի աներոգի միջին օրական ՍԹԿ-ն 0.1մգ/մ³ է, համապատասխանաբար՝ ՕՊՈ = 15 կգ/տարի x 106 մգ/կգ : 0.1 մգ/մ³ = 150 մլն. մ³/տարի, հետևաբար, տվյալ քանակը ենթակա չէ նորմավորման և հաշվառման:

Աղբավայրի շահագործման ընթացքում օդային ավազանի վրա ազդեցությունը պայմանավորված կլինի աղբի քայքայման /անաէրոբ խմորում/ ընթացքում առաջացող աղբավայրային գազի /կենսագազ/ առաջացմամբ: Քանի որ աղբը տեսակավորված

հետո կծածկվի հողային շերտով, հետագա գործընթացները տեղի կունենան առանց թթվածնի առկայության: Անաերոբ խմորման ընթացքը պայմանականորեն բաժանվում է փուլերի, կենսազագի առաջացման դինամիկան և բաղադրությունը խիստ փոփոխական է: Սկզբնական փուլում մեթանի պարունակությունը շատ ցածր է, աստիճանաբար այն բարձրանում է մինչև 40 – 60%, այնուհետև նվազում է մինչև մարում: Կենսազագի ծավալները մեծապես կախված են ԿԿԹ կազմից /մորֆոլոգիա/ և պայմանավորված է ԿԿԹ-ում օրգանական նյութերի պարունակությամբ: Համաձայն նախագծի կենսազագի հիմնական քանակները կսկսեն առաջանալ աղբավայրի շահագործումից մոտ 3 տարի հետո: Կենսազագի որսման համար կփորվի հորատանցքերի ցանց, որոնք կմիացվեն խողովակներով և կենսազազը կուղղվի գեներատոր՝ էլեկտական էներգիա ստանալու համար: Դրա նախագծումը կիրականացվի աղբավայրի շահագործման որոշակի փուլում, երբ պարզ կդառնա աղբի իրական կազմը և քանակները: Աղբավայրերում ջերմոցային գազերի արտանետումները ներառում են մեթանի, ածխաթթու գազի և ազոտի ենթօքսիդ /N₂O/ արտանետումները: Քանի որ աղբավայրի մակերեսը շատ մեծ է, արտանետումների գետնամերձ կոնցենտրացիաները կլինենին փոքր:

Աղբավայրի շահագործման արդյունքում թափոններ չեն առաջանում: Բանեցված մարտկոցների էլեկտրոլիտի լուծույթի չեզոքացման և նստվածքների վերամշակման արդյունքում կառաջանա հետևյալ թափոնատեսակները՝

- 0.4 կգ/տարի կապարի քլորիդ, որը հանդիսանում է արժեքավոր ռեակտիվ և վաճառվելու է քիմիական ձեռնարկություններին կամ մարտկոցների արտադրություններով զբաղվող ընկերություններին,

- 5204 կգ/տարի գիպս, որը չի պարունակում կապար, և նախատեսվում վաճառել շինարարական կազմակերպություններին:

Էլեկտրոլիտի լուծույթի չեզոքացման արդյունքում կառաջանա նաև կապարի միացություններ պարունակող՝ 0.33 տ/տարի նստվածք /կապարի սուլֆատ/, որը ըստ ՀՀ բնապահպանության /շրջակա միջավայրի/ նախարարի 25.12.2006թ. № 430-Ն հրամանի համապատասխանում է «Կապարի աղեր» տեսակին, ծածկագիրը՝ 51524000 01 01 2, վտանգավորության երկրորդ դաս: Քանի որ Հայաստանում ներկայում չկան վտանգավոր թափոնների պոլիգոններ, կապարի սուլֆատը ժամանակավոր կպահեստավորվի մարտկոցների պահեստում, դարակաշարի տակ՝ երկշերտ պարկերի մեջ: Պահեստում կարող է տեղավորվել մինչև 10 տ թափոն /ապահովել 30 տարվա աշխատանք/:

Համավարակի հետ կապված դիմակներ և այլ պարագաները աղբավայրում չեն տեղադրվելու, դրանք կտեղափոխվեն հատուկ մասնագիտացված և լիցենզավորված կազմակերպությունների պահեստներ՝ հետագա վնասագերծման համար:

Վեդու աղբավայրի շահագործման ընթացքում անձնակազմի առողջության և աշխատանքային անվտանգության հետ կապված հիմնական գործոններն են՝ աղբի բեռնաթափման ընթացքում առաջացող աղմուկը, բանեցված մարտկոցներում առկա մնացորդային էլեկտրոլիտի հետ շփումը, աղբի տեսակավորման ընթացքում հնարավոր տհաճ հոտը: Քանի որ աղբի տեսակավորումը կիրականացվի բաց տարածքներում, հոտի ազդեցությունը էական չի լինի: Անձնակազմը պարբերաբար կիրահանգավորվի աշխատանքի անվտանգության կանոնների վերաբերյալ, հնարավոր ազդեցությունները մեղմելու նպատակով անձնակազմը պարտադիր կապահովվի անձնական պաշտպանության միջոցներով, մասնավորապես՝ արտահագուստ, ձեռնոցներ, դիմակներ, ակնոցներ: Աշխատանքային տեղամասերում կարևորվում է շինարարական տեխնիկական և տրանսպորտային միջոցների աղմուկի մակարդակի **ցուցանիշի** վերահսկումը և նորմերի սահմաններում ապահովումը:

Սանիտարական, առողջապահական և բնապահպանական տեսանկյունից կարևորվում են հետևյալ միջոցառումների իրականացումը.

- աղբահանությունն իրականացնող կազմակերպության կողմից պարտադիր է ախտահանիչ լուծույթներով աղբատար փոխադրամիջոցների թափքերի ախտահանումը աղբաթափման վայրում,

- ստորգետնյա ջրերը աղտոտումից զերծ պահելու նպատակով, սպառման թափոնների պոլիգոնի պահեստավորման տեղամասում՝ կեղտաջրերի հեռացման համակարգով: ապահովումը,

- սպառման թափոնների պոլիգոնում տնտեսակենցաղային գոտու (հանդերձարան, ցնցուղարան, սննդի ընդունման սենք), կոնտեյներների և աղբատար փոխադրամիջոցների լվացման հարթակի, սարքավորումների, տեխնիկական ջրի պահուստային տարողության ապահովումը,

- սպառման թափոնների պոլիգոնի տարածքի ցանկապատումը՝ շրջապատից մեկուսացնելու նպատակով,

- աղբատար փոխադրամիջոցների թափքերի և անվադողերի լվացումը և ախտահանումը՝ յուրաքանչյուր անգամ սպառման թափոնները թափելուց հետո:

- պոլիգոնում պառման թափոնների այրման բացառումը:

Նախատեսվող աղբավայրի հրապարակում և հարակից տարածքներում՝ մոնիթորինգի իրականացումը հնարավորություն կստեղծի հսկելու աղբավայրի գործունեության հետագա շարունակական ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա և վնասակար ազդեցությունների կանխման և կանխարգելմանն ուղղված լրացուցիչ միջոցառումների մշակման համար: Վեդու աղբավայրի համար առաջարկվող մոնիթորինգի միջոցառումները ներառում են՝ ստորգետնյա և մակերևութային ջրերի, գտվածքի, կենսագազի մոնիթորինգը՝ յուրաքանչյուր 6 ամիսը մեկ ժամանակացույցով: Նախատեսված է նաև Վեդիի քաղաքի օդային ավազանում մեթանի պարունակության չափում՝ տարեկան մեկ անգամ: Մինչ թափոնների այրում իրականացնելը, նախատեսվում է կենսագազի մեջ մեթանի, թթվածնի, ածխածնի երկօքսիդի, ածխածնի օքսիդի, ծծմբաջրածնի պարունակության չափում:

Աղբավայրի բջիջները լցվելուց գետո ենթարկվում են ռեկուլտիվացման: Այդ նպատակի համար փակվող բջիջի տարածք կլցվի հողային շերտը և կհարթեցվի բուլդոզերի օգնությամբ: Տեխնիկական ռեկուլտիվացումից հետո, կիրականացվի կենսաքանական ռեկուլտիվացում, որի ընթացքում կստեղծվի բուսածածկ: Մեկ բջիջի տեխնիկական ռեկուլտիվացման ծախսերի հաշվարկը, կկազմի 3270.0հազ. ՀՀ դրամ: Ներկայացված հաշվարկը նախնական է, ուստի յուրաքանչյուր բջիջի ռեկուլտիվացումից առաջ կկատարվի ստույգ հաշվարկ:

Եզրափակիչ մաս. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության փուլերում, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Վեդի քաղաքում անցկացված հանրային քննարկումների ընթացքում գործունեության իրականացումը մասնակիցների կողմից արժանացել է հավանության: Փորձաքննական գործընթացում նախագծային փաստաթղթերի վերաբերյալ շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումներից, առողջապահության, արտակարգ իրավիճակների և պաշտպանության նախարարություններից ստացված կարծիքները ևս հաշվի են առնվել: Աղբավայրի շահագործմանն առնչվող բնապահպանական խնդիրները հիմնականում վերաբերում են գտվածքների առաջացմանը և աղբավայրում գազերի արտազատմանը, որի համար նախագծում առաջարկվել են արդյունավետ և արդիական լուծումներ: Ընկերության կողմից նախագծով նախատեսված ԿԿԹ տեսակավորման/վերանայում

գործարանի, սանիտարական աղբավայրի կազմակերպումը, ինչպես նաև գործարանում մարտկոցների մասնակի վերամշակումը /կապարաթթվային մարտկոցներից դատարկված էլեկտրոլիտի լուծույթի չեզոքացում/ կունենա դրական նշանակություն՝ ինչպես բնապահպանական, այնպես էլ սանիտարական տեսանկյունից:

Փորձաքննական պահանջներ

1. Գործունեությունն իրականացնելիս անհրաժեշտ է առաջնորդվել ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարակենցաղային սենքերի» № 2.2.8-003-12 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն և 2009թ. դեկտեմբերի 22-ի «Բնակավայրերի տարածքների սանիտարական պահպանմանը, սպառման թափոնների հավաքմանը, պահմանը, հեռացմանը, մշակմանը, վերամշակմանը, օգտահանմանը, վնասագերծմանը և թաղմանը, բնակավայրերի տարածքների սանիտարական պահպանման և սպառման թափոնների գործածության ոլորտում աշխատանքներ իրականացնող անձնակազմի աշխատանքային անվտանգությանը ներկայացվող հիգիենիկ պահանջներ N 2.1.7.002-09 սանիտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին» №25-Ն հրամանի պահանջներով:

2. ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով մինչև գործունեության իրականացումն անհրաժեշտ է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության ներկայացնել՝ աղբավայրի բջիջների փակման/ռեկուլտիվացիայի, աղբավայրի նոր բջիջների պատրաստման և Վեդիի աղբավայրից կենսազազի ստացման /ԿԿԹ մորֆոլոգիան և կենսազազի ծավալները գնահատելուց հետո/ նախատեսվող գործունեությունների նախագծային փաստաթղթերը և ՇՄԱԳ հաշվետվությունը:

3. Շահագործվող աղբավայրի տարածքում աշխատողների անվտանգության և առողջության ապահովման համար անհրաժեշտ է առաջնորդվել ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 23-րդ գլխի պահանջներով:

4. Անհրաժեշտ է աղբավայրից արտանետվող գազերի, գտվածքների, ինչպես նաև աղբի խտացման հետևանքով առաջացող կեղտաջրերի համար մշակել վերահսկման մեխանիզմներ՝ կարևորելով կեղտաջրերի հեռացման լուծումները և կանոնավոր մշտադիտարկումների իրականացումը և ըստ անհրաժեշտության նախատեսել լրացուցիչ միջոցառումներ:

5. Անհրաժեշտ է աղբավայրի շահագործման փուլում ըստ ժամանակացույցի ապահովել՝ զտվածքի, կենսազազի, խտացման հետևանքով առաջացող կեղտաջրերի, բնակավայրի տարածքի, ինչպես նաև ստորգետնյա և մակերևութային ջրերի մշտադիտարկումների իրականացումը՝ բացառելու նպատակով շրջակա տարածքների, ջրային, հողային ռեսուրսների և օդային ավազանի հնարավոր աղտոտումը:

6. Ծրագրի արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ է՝ համակարգը համալրել տեղում թափոնների տեսակավորման համար առանձին կոնտեյներներով՝ թղթի/ստվարաթղթի, պլաստմասսայի, մետաղի և ապակու համար առանձին հատվածներով՝ հաշվի է առնվել ԿԿԹ-ի ծավալների կանխատեսվող աճը:

7. Թափոնների ընդունման և տեսակավորման գործընթացներում վտանգավոր թափոնների /ներառյալ՝ համավարակի/կարանտինի հետ կապված օգտագործված պաշտպանիչ դիմակները և այլ պարագաներ/ համար սահմանել հատուկ ընթացակարգ՝ բացառելով աղբավայրում դրանց ընդունումը:

8. Էլեկտրոլիտի լուծույթի չեզոքացման արդյունքում առաջացող կապարի միացություններ պարունակող նստվածքի /կապարի սուլֆատ՝ $PbSO_4$, որը հանդիսանում է

9. Աղբավայրի փակման պաշտպանիչ համակարգում հողաշերտի վնասը կանխելու նպատակով նախատեսել պարբերաբար զննումներ և ըստ անհրաժեշտության նախատեսել հակաէրոզիոն միջոցառումներ:

«Վեստ Մենեջմենտ» ՍՊԸ կողմից Արարատի մարզի Վեդիի աղբավայրի վերակառուցման, կոշտ կենցաղային թափոնների տեսակավորման/վերամշակման և բանեցված կապարաթթվային մարտկոցների ընդունման գործարանի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Հ Մկրտչյան